Istoria Învățământului Superior de Arhitectură

– partea a II-a (continuare a articolului omonim din *Caietele muzeului nr. 1/2017*) [1]

III. Şcoala de Arhitectură a Societăţii Arhitecţilor Români (1891 - 1897)

În situaţia la care ajunsese, Comitetul de conducere al Societăţii Arhitecţilor Români, abia întemeiată, a luat hotarârea, în aprilie 1891, să procedeze la înfiinţarea, sub auspiciile sale, a unei şcoli particulare de arhitectură.

Expuse clar şi concis, motivele care au determinat intervenţia Societăţii Arhitecţilor Români în rezolvarea grabnică a acestei probleme erau întru totul întemeiate. Noua şcoală, pusă la dispoziţia tinerilor care doreau să înveţe "arta de a construi raţional şi frumos", era "menită" a aduce servicii ţării, pe de o parte pregătind tehnicienii "ce lipseau comunelor şi judeţelor", iar pe de alta parte scapînd prin aceasta, "publicul şi administraţiile de droaia de străini (şi desigur şi de români, n.r.), ignoranţi, care, sub falsul titlu de arhitecţi, speculau în modul cel mal revoltător buna credinţa a particularilor şi a statului chiar".[2]

Din dezbaterile care au avut loc la Societatea Arhitecţilor Români în legătură cu înfiinţarea acestei şcoli aflăm că o formulă asemănătoare mai fusese încercată cu cîţiva ani înainte de un grup de arhitecţi. D. Maimarolu şi Alex. Orăscu arătau că rezultatul acelei întreprinderi, făcută cu multe bune intenţii, dar cu auditori care "nu aveau decît cunoştinţe cu totul

---

[1] Grigore Ionescu. *75 de ani de învăţământ superior de arhitectură: studiu monografic*. Bucureşti, 1973, pp. 44-57. Realizat pe baza unei cercetări de arhivă din 1957, acest studiu monografic a stat la baza primei amenajări a Muzeului UAUIM în anii 80.

[2] Cfr. Şcoala de Arhitectură a Societăţii Arhitecţilor Români, în "Analele Arhitecturii", III, p. 62.

Școala în 1943

reduse", a fost dezastruos, lucru confirmat şi de C. Beneş-tatăl, fost profesor la acea şcoală care, spunea el, "a durat abia un an şi jumătate". [3]

Părăsind însă nădejdea pusă în eforturile care ţintiseră pînă atunci să facă să funcţioneze secţia de arhitectură de pe lângă Şcoala de Belle Arte din Bucureşti, spre deosebire de grupul iniţiatorilor anteriori, Societatea Arhitecţilor Români şi-a luat toate măsurile menite să asigure noii instituţii de învaţământ, toţi sorţii de izbînda.
Dînd, în august 1892, cuvenita autorizaţie de funcţionare a cursurilor, ministrul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, adăuga alături de această a sa "preţioasa contribuţie", avertismentul că diplomele şi certificatele ce vor conferi Şcoala de Arhitectură a Soc. Arhitecţilor "nu vor da nici un drept faţă de diferitele servicii publice ale statului", ca şi cînd toate aceste servicii ar fi fost pînă atunci încadrate numai cu arhitecţi diplomaţi.

Cu toată această precizare, descurajantă şi pentru iniţiatori şi pentru viitorii elevi, Societatea Arhitecţilor, manifestîndu-şi bucuria primei izbînzi, îşi continua pregătirile în vederea începerii cursurilor, îndemnînd la muncă pe toţi cei interesaţi "spre a proba prin stăruinţă tuturora marea utilitate a acestei instituţii".

[3] Cfr. Societatea Arhitecţilor Români, în în "Analele Arhitecturii" anul II, mai 1891, pag. 103 şi anul III, martie 1892, pag. 49.

Bine organizată, avînd la baza un statut scurt dar precis, un bun regulament de funcţionare, precum şi un ajutor bănesc din partea unuia din întemeietori (arhitectul G. Sterian), prima şcoală românească de arhitectură îşi începea activitatea la 15 octombrie 1892 printr-un examen de intrare, în urma căruia erau admişi la studii 40 de elevi. [4]

Tutelata de Alex. Orăscu preşedintele Societăţii Arhi-tecţilor Români şi condusă de I. N. Socolescu şi G. Sterian, Şcoala de Arhitectură a Societăţii Arhitecţilor Români a funcţionat cu regularitate timp de cinci ani, cu un corp profesoral format din 13 profesori din care nici unul plătit. Cu abnegaţie şi curaj, iniţiatorii şi profesorii, secundaţi de elevi au ţinut piept tuturor greutăţilor întîmpinate în decursul acestor ani. Instituţia creată de ei, îmbunătăţită pe parcurs, n-a cerut şi n-a primit ajutorul statului. Şi-a adăpostit elevii în sali de cursuri şi ateliere improvizate, la început într-un apartament, la etajul I al unei clădiri de pe bulevardul Republicii, spre rotonda pieţei M. Kogălniceanu, “deasupra cofetăriei Bresson, peste drum de farmacia Thuringer “, apoi, pe rînd: în 1894, într-o veche casă boierească cu parter şi etaj pe str. Nicolae Filipescu; 1895 într-o clădire particulară cu subsol înalt şi parter, pe strada Scaune peste drum de Biserică şi, în sfîrşit, în ultimul său an de existenţa (1896), într-o casă de tîrgoveţ de pe strada Banu Mărăcine (pe atunci strada Israelită), colţ cu strada Bărăţiei.

Şcoala de arhitectură şi Adesgo

[4] Vezi statutul şi regulamentul , extrase în “Analele Arhitecturii” , III, 1892

IV. Şcoala Naţională de Arhitectură, secţie a Şcolii de Belle Arte din Bucureşti (1897- 1904)

Succesul obţinut de Şcoala de Arhitectură a Societăţii Arhitecţilor Români - peste 30 de elevii înscrişi absolviseră cu rezultate mulţumitoare aproape întregul ciclu de studii prevăzut de regulament - a avut darul să incite zelul instituţiei oficiale însărcinată cu instrucţia publică. După treizeci şi trei de ani, în care timp învăţământul arhitecturii, de netăgăduită trebuinţă, fusese de atâtea ori reglementat dar niciodată urmărit ca să fie pus în aplicare, se făcea în sfîrşit primul pas spre întemeierea unei şcoli oficiale de stat. Cărturarul de seama şi bunul organizator, cu vederi mai largi decît predecesorii săi, ministrul Spiru Haret, abia instalat în fotoliul ministerial, lua hotârîrea, desigur şi în legătură cu proiectata sa reformă generală a învaţământului, pe care a înfăptuit-o apoi, de a pune în funcţiune secţia de arhitectură, prevăzută în regulamentul restructurat în 1883 al Şcoalelor de Belle Arte.

Şcoala de Arhitectură

Începîndu-şi activitatea în decembrie 1897, cu 40 elevi - din care 13 proveniţi de la fosta Şcoală de Arhitectură a Societăţii Arhitecţilor Români, primiţi ca să-şi desăvîrşească studiile spre a deveni arhitecţi - Şcoala Naţională de Arhitectură, după cum o numea noul regulament, nu a făcut de fapt decît să continuie metodele şi experienţa fostei şcoli particulare a Societăţii Arhitecţilor, avînd însă o nouă conducere (în persoana directorului Şcolii de Belle Arte, pictorul C. I. Stăncescu, pînă în ianuarie 1899, apoi a pictorului G. D. Mirea) şi un nou corp profesoral.

De remarcat, în organizarea procesului de învaţământ, dozarea materiilor de studiu şi a lucrărilor practice, grupate aşa fel ca elevul care n-ar fi putut duce treaba pînă la capăt să se poată retrage pe parcurs cu un titlu şi un bagaj de cunoştinţe capabile să-l facă folositor societăţii.

Învăţământul era împărţit în trei "secţiuni"; una pregătitoare, una mijlocie şi una superioară. Secţiunea pregătitoare, întinsă pe doi ani de studiu, era menita pregătirii teoretice elementare, totuşi de specialitate, şi deprinderii desemnului artistic şi arhitectural. Secţiunea mijlocie, "a constructorilor", punea acentul în special pe latura tehnică a problemelor legate de arhitectură: construcţii de lemn, de zid şi de piatră, cu privire specială la detalii; instalaţii; lucrări edilitare; devize şi măsurători; proiecte de importanţă mijlocie, etc. Secţiunea arhitecţilor avea scopul să desăvîrşească măestria elevilor cu aptitudini deosebite, mai cu seamă în rezolvarea artistică a problemelor mari din domeniul arhitecturii. Parcurgerea cu succes a primelor două secţii, care cerea un număr de col puţin trei ani de studii, dădea dreptul la obţinerea titlului de "constructor pe baza căruia se putea ocupa în cadrul serviciilor de stat funcţia de conductor şi desenator în arhitectură. Absolventul întregului ciclu al programului de învăţământ obţinea titlul de arhitect.

Şcoala veche - Casa Ghermani

Cu mijloace materiale restrînse, instalată - după ce fusese adăpostită în primul an în looalul fostei Şcoli a Societăţii Arhitecţilor din strada Banu Mărăcine - într-o clădire veche cu

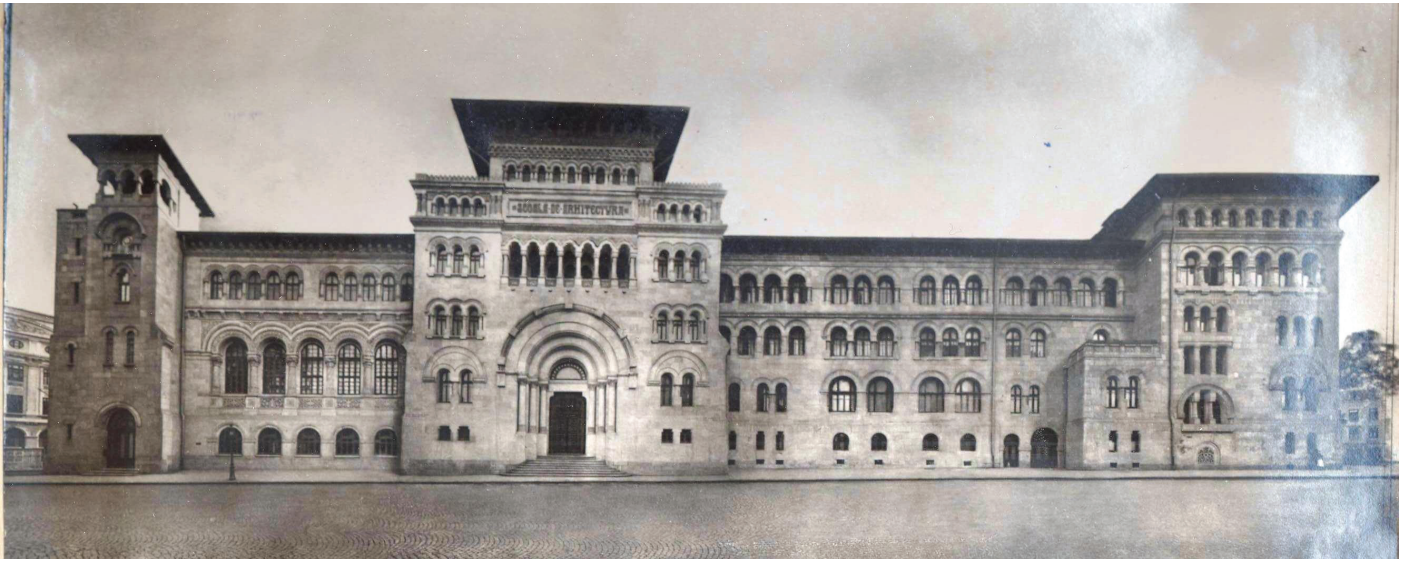
parter şi etaj situată în partea din fund a terenului din str. Biserica Enei pe care s-a clădit între 1912-1925 noul palat al " Şcolii Superioare de Arhitectură", cea dintîi instituţie de stat pentru învăţămîntul arhitecturii a funcţionat sub auspiciile Şcolii de Belle Arte, pînă în 1904, în condiţiile grele de existenţă şi cu scăderea alarmantă a numărului elevilor.[5]

Experienţa acestor şapte ani de funcţionare, totuşi rodnică din 110 elevi înscrişi în 1897 îşi obţinuseră diploma 21, dovedea oricum necesitatea introducerii unor metode noi în modul de instruire a elevilor şi înlăturarea unor practici dăunătoare bunului mers al prestigiului instituţiei.[6] Haret, însuşi, în expunerea de motive a proiectului său de lege din 31 iulie 1904 pentru înfiinţarea în Bucureşti, pe baza secţiei care funcţionase pe lîngă Şcoală de Belle Arte, a Şcoalei Superioare de Arhitectură, pe care o voia organizată "nu dupa modelul Şcoalei din Paris, ci după acela, mai practic, al şcoalelor germane de arhitectură şi construcţii", arăta că rezultatele obţinute pîna atunci nu erau *toate* mulţumitoare. Cauzele erau după el două: faptul că existenţa Şcolii nu era garantată de lege - ceea ce însemna "lipsa de siguranţă în privinţa duratei ei, precum şi a drepturilor ce conferea" - şi în al 2-lea rînd dependenţa ei de Şcoala de Belle Arte de care o separa însemnate deosebiri în ceea ce priveşte natura studiilor şi a lucrărilor", dependenţa care ar fi lipsit-o "de o administraţie potrivita scopului şi naturii ei".

---

[5] În anul universitar 1903-1904, anul 1 a funcţionat cu un singur elev, Const. Iotzu.

[6] Într-un raport întocmit şi cu ciuda omului care fusese înlăturat dintr-o funcţiune care-l pasiona, Ştefan Burcuş arata ministrului în ianuarie 1903, că foarte multe din cursurile programate nu au fost ţinute; că studenţii n-au fost puşi să facă aplicaţii grafice la curdurile teoretice ce le-au fost predate, ceea ce a contribuit la "răspîndirea unei culturi false în şcoala": că n-au fost studiate la faţa loculul şi nu s-au făcut relevee după monumente valoroase de arhitectură românească veche; că nu s-a făcut nici un proiect de construcţie, "aşa cum prevedea regulamentul şi cum se cere unui arhitect": că se dădeau examene de trei ori pe an, şi nu o singură data de un acelaş elev, din cauza dezorganizării, pusă de profesori pe seama direcţiei şcolii însăsi. Cfr. raportul la Arhivele Statului, dos. 103/1903, Dir. II.

Şcoala de arhitectură anii '30

V. Şcoala Superioară de Arhitectură (1904 - 1916)

Proiectul de lege redactat de Haret în iulie 1904 n-a fost promulgat. Totuşi printr-o decizie ministerială, în toamna anului 1904, arhitectura a fost scoasă de sub tutela Şcolii de Belle Arte, creindu-se Scoala Superioară de Arhitectură, ca instituţie independentă de învaţământ superior, cu un director propriu - în persoana profesorului Ermil Pangratti - şi un consiliu profesoral compus din opt profesori. [7] Nici o modificare esenţială a vechiului program de studii, afară numai de gruparea materiilor pe un ciclu complet de cinci ani, din care primii doi erau consacraţi unei secţii numită "pregătitoare", iar ultimii trei formau "secţia arhitecţilor", după a cărei absolvire urma întocmirea unui proiect special pe baza căruia elevul obţinea diploma de arhitect.

[7] Petre Antonescu, Ion Mincu, Grigore Cerchez, G. Kirilov, N.C. Mihăescu, I. G. Pompilian, Filip Marin şi Emil Pangrati

Sub forma aceasta, cu sporirea pe parcurs a numărului profesorilor, pe măsura creşterii numărului studenţilor, Şcoala Superioară de Arhitectură a funcţionat pînă la începutul primului război mondial. Între timp, în 1912, fusese decretat, fără ca să se fi simţit pentru aceasta vreo nevoie reală, un nou regulament care, faţă de precedentul, aducea o singură modificare esenţială: condiţia de admitere în şcoală, cerîndu-se pentru aceasta în loc de 6 clase secundare, "absolvenţa unul liceu real sau modern".[8] Din cercetarea puţinului material grafic păstrat din această perioada - proiecte, schiţe, desene - se desprinde limpede drumul urmat în îndrumarea învăţamîntului practic şi rezultatele obţinute. Proiectarea avea mai totdeauna la bază partiuri clasice şi academice. Temele erau relativ variate, corespunzătoare unora din cerinţele modului de organizare a statului capitalist: burse, case de raport, şcoli medii profesionale, teatre pentru oraşe de provincie, etc. Lucrările prezentau exagerări în dimensionarea spaţiilor, în folosirea elementelor decorative şi a materialelor luxoase de construcţie. Tendinţa generală ducea către realizarea unei arhitecturi monumentale şi fastuoase.

Trăsătura cea mai valoroasă şi progresistă a învăţămîntului arhitecturii din această perioadă a constituit-o însă faptul că în condiţii grele de lucru, sub îndrumarea lui Ion Mincu, a fost promovat studiul unei arhitecturi de forme naţionale. Lucrările realizate de studenţi în cadrul acestei noi direcţii de gîndire, pe care profesioniştii o părăsiseră de o jumătate de veac şi mali bine, vădesc unele stîngăcii şi exagerări explicabile însă în condiţiile obiective ale vremii. Se resimte în special influenţa eclectismului caracteristic epocii, în sensul că proiectanţii nu s-au adresat totdeauna surselor autentice, valabile, ale arhitecturiii româneşti, manifestînd preferinţe pentru elementele împrumutate din arhitecturile bizantină şi maură, pe care îndrumătorul însuşi nu le dispreţuia ca izvoare de inspiraţie pentru noua arhitectură pentru a cărei promovare a militat de-a lungul întregii sale vieţi.

Cu toate scăderile inerente ale unor cursuri şi cu tot aspectul conformist şi oarecum

[8] Noul regulament fusese considerat necesar desigur, mai mult pentru precizarea menirii şi gradului Şcolii Superioare de Arhitectură, faţa de secţia de conductori-desenatori înfiinţata atunci şi alipită Şcolii, pe lângă care a funcţionat până în 1936 , cînd a fost lichidată. Vezi regulamentul şl decizia de înfiinţare a secţiei de conductori-denenatori în /ner.a , pag.

mecanic privind adoptarea în proiectare a unor sisteme compoziţionale clasice, sîrguinţa în studiu a elevilor ajutată de îndrumarea unor maeştri luminaţi – printre care, alături de Ion Mincu amintim pe Grigore Cerchez, P. Antonescu şi N. Ghica-Budeşti - a izbutit în mod constant să ridice marea masă a studenţilor la un nivel de cunoştinţe destul de ridicat, ceea ce a îngăduit ulterior celor dotaţi să-şi dezvolte, în contact direct cu problemele producţiei, aptitudinile personale şi să dea opere demne de toata atenţia. Scump însă, şi relativ de lungă durată, învăţămîntul superior de arhitectură n-a atras în această perioadă un număr prea mare de candidaţi, amatori de a deveni arhitecţi diplomaţi. Din totalul înmatriculaţilor din 1904 pînă în anul universitar 1915 - 1916 (145 studenţi), în intervalul 1904-1916 Şcoala Superioară de Arhitectură a instruit complet 7 promoţii, dar a dat un număr mic de arhitecţi cu titlu: în total 34.

VI. Învăţământul superior de Arhitectură în perioada dintre cele două războaie mondiale

1. Şcoala Superioară de Arhitectură (1918-1932)

După o întrerupere de trei ani pricinuită de Primul Război Mondial Şcoala Superioară de Arhitectură a fost redeschisă în toamna anului 1918. A avut în acel an 60 de studenţi din care, noi înscrişi în anul I de studiu, numai doi.

În condiţii materiale deosebit de grele pentru studenţii înghesuiţi în acelaşi local insuficient (1918 - 1932) din str. Breozianu - în care unul din cele trei etaje ale sale era ocupat de apartamentul directorului - învăţămîntul arhitecturii a fost predat pe baza vechii programe de studiu pînă în 1920. În acest an, printr-o hotărîre a consiliului profesoral, însuşită de ministrul tutelar, vechea programă a fost restructurată în scopul unei mai bune specializări, prevăzîndu-se adîncirea pregătirii teoretice cerută, pe de o parte de progresele înregistrate de ştiinţa şi tehnica construcţiilor, pe de altă parte de nevoile crescute ale producţiei.
Astfel, pe lângă selectarea şi regruparea în optsprezece discipline independente, cu titulari proprii, a materiilor predate anterior, au fost introduse în noua programă de învăţământ şase noi discipline teoretice: statica grafică, construcţii metalice şi de beton armat, edilitatea, urbanismul, istoria arhitecturii românesti şi, în sfîrşit, un curs de construcţii agricole şi industriale.

Cu toate aceste adăugiri care au adus o încărcare a programului studenţilor - numărul examenelor pentru întregul ciclu a fost sporit de la 20 la 25 - durata studiilor a fost redusă de la 5 la 4 ani. Dar pentru a compensa munca suplimentară cerută de studiul materiilor teoretice a fost micşorat numărul lucrărilor de arhitectură şi desen (13 proiecte de arhitectură în loc de cîte 16 cîte prevedea vechea programă; 9 schiţe în loc de 12 şi 10 desene ornamentale sau figurale în loc de 13). În felul acesta, dacă prin sporirea numărului disciplinelor s-a făcut un pas înainte din punct de vedere al creşterii nivelului de pregătire teoretică, în schimb, pentru pregătirea în domeniul propriu zis al arhitecturii – practica proiectării - restructurarea programei a însemnat mai de grabă un regres. Lipsurile învăţămîntului în această privinţă au fost totuşi împlinite, în majoritatea cazurilor, de practica studenţilor făcută în birourile particulare ale arhitecţilor şi pe şantiere. Prin sursa de cîştig pe care o reprezenta, practica aceasta s-a făcut însă de multe ori în detrimentul bunului mers al învăţămîntului; foarte mulţi din studenţi, atraşi de producţie, îşi neglijau studiile, neprezentîndu-se la examene şi rămînînd înmatriculaţi un număr de ani adesea dublu decît cel prevăzut prin programă.

În comparaţie cu perioada anterioară, predarea cursurilor s-a făcut în condiţii sensibil îmbunătăţite de către profesori de specialitate cu o pregătire profesională superioară. Printre personalităţile vieţii tehnice şi artistice din acea vreme care au acţionat şi în învăţămînt, amintim pe arhitecţii Petre Antonescu, Niculae Ghika-Budeşti, Ştefan Burcuş, Paul Smărăndescu şi Const. Iotzu; pe inginerii Grigore Cerchez (care a practicat şi arhitectura), Ştefan Mirea, Ermil Pangrati, Cincinat Sfinţescu.

Odată cu îmbunătăţirea cursurilor s-a procedat şi la amplificarea şi la o mai judicioasă gradare a programelor de proiecte.

Temele de studiu propuse pentru întocmirea proiectelor din anii II, III şi IV au devenit mai variate, reprezentînd în bună măsură nevoile societăţii timpului: hoteluri, primării, palate administrative, gări, şcoli, etc. Au lipsit însă aproape cu desăvîrşire programele cu teme de lucrări pentru omul de mijloc. Locuinţa, atelierul, casa de negoţ, erau socotite ca subiecte mici, puţin importante spre a fi date ca temă de studiu viitorilor arhitecţi. În schimb, multe teme erau consacrate unor clădiri potrivite cu năzuinţele burgheziei îmbogăţite de pe

urma războiului: un hol cu chemine în casa unui mare industriaş sau mare negustor, o capela comemorativă, un pavilion de vînătoare, un foişor într-un parc etc. Deşi redusă ca întindere şi genuri de programe, proiectarea în cadrul acestei de a doua etape a dezvoltării învăţămîntului arhitecturii (1920-1932), a urmat în general o linie ascendentă.
În activitatea de proiectare, de altfel meritorie a studenţilor din această vreme se constată şi unele lipsuri legate în special de tratarea adesea superficiala a unora din arhitecturii: neglijarea satisfacerii concrete a funcţiunilor, rezolvări necorespunzătoare din punct de vedere constructiv, o absolutizare a formelor şi plasticei decorative în detrimentul conţinutului, o lipsă de preocupare în ceea ce priveşte economia în Construcţie.

Toate acestea au putut să duca la statornicirea în mintea multor tineri arhitecţi a unor concepţii eronate despre, natura şi specificul arhitecturii, fapt care n-a rămas fără urmări în practica arhitecturală a vremii.

O latură pozitivă în îndrumarea proiectelor a constituit-o studiul îndreptat către realizarea unei arhitecturi de forme naţionale. Evenimentele care au urmat războiului din 1916-1918 au creeat un climat general favorabil pentru promovarea şi adîncirea ideii de afirmare a specificului naţional în artă. Dar adesea, în şcoală ca şi în practică, dezvoltarea arhitecturii de pe această poziţie pozitiva, progresista în sine, a fost adesea deviată de unele tendinţe reacţionare ale epocii. Influenţa ideologiei burgheze a împins pe unii proiectanţi la exagerări facîndu-i să-şi caute inspiraţia în acele monumente ale trecutului a căror bogăţie decorativă avea un caracter mai de grabă ostentativ decît autentic naţional. În astfel de cazuri, proiectarea nouă se baza mai mult pe o copiere mecanică a unor elemente ale arhitecturii feudale şi nu, aşa cum ar fi trebuit, pe principii fundamentale extrase generalizator din experienţa trecutului concretizată în exemplarele cele mai valoroase ale arhitecturii naţionale. În şcoală, meritul în menţinerea unui echilibru just între ceea ce era vechi, dar bun de fructificat în proiectare prin prelucrare, şi cerinţele unei arhitecturi noi, corespunzătoare progreselor ştiinţei şi tehnicii construcţiilor, revine maestrului Petre Antonescu, titular de la data aceasta al catedrei de Istoria arhitecturii româneşti cu proiecte. Deşi înconjurat şi solicitat de atâtea înrâuriri cosmopolite, el a voit şi a izbutit să-şi îndrumeze elevii – servindu-le totodată şi exemplul propriilor sale opere - către creerea unei arhitecturi româneşti pe care o dorea legată de tradiţiile cele mai autentice

ale artei pământene. Printre acţiunile importante întreprinse la această scurtă etapă de dezvoltare a învăţământului arhitecturii de după război, merită să fie amintit şi efortul făcut de consiliul profesoral al şcolii şi de preşedintele său, prof. Ermili Pangrati, pentru terminarea şi darea în folosinţă a clădirii proprii din Str. Biserica Enei 3-5. Realizată după planurile - din păcate nu întru totul corespunzătoare funcţiei pe care era chemata să o satisfacă - ale profesorului inginer Grigore Cerchez secondat de arhitectul Iorgu Ciortan, noua clădire era menita să ilustreze totodată prin formele sale stilistice neobrîncoveneşti poziţia oficială a Şcolii însăşi, credincioasă ideii privind afirmarea specificului naţional în arhitectură. Construita trainic din piatra făţuită, cu părţi bogat ornamentate, clădirea ocupa o suprafaţa utilă de peste 2500 m. p. şi cuprinde vaste ateliere de proiectare, două pentru desen şi modelaj, două săli de cursuri, un mic amfiteatru, o sală spaţioasă de expoziţii, o mică bibliotecă şi toate anexele administrative cerute de un program ambiţios ce prevedea sporirea numărului total al studenţilor către cifra de 300, ideal greu de realizat în acea vreme.

2. Academia de Arhitectură (1931 - 1938)

Organizat numai pe bază de regulamente sprijinite, prin analogie, pe legile de atîtea ori modificate şi înlocuite ale învăţământului superior, învăţământul ahitectural a căpătat pentru prima oară o lege a sa proprie în mai 1932. Ocupîndu-se de toate problemele legate de funoţionarea instituţiei pe care o creia, echivalînd-o în grad cu universitatea şi păstrîndu-i titulatura de Academia de Arhitectură, pe care i-o dăduse o scurtă lege pentru autonomia universitara din 15 iulie 1931, noua lege reglementa totodată şi dreptul purtării titlului şi al exercitării profesiei de arhitect în România.

Materiile teoretice - aceleaşi ca şi în vechea organizare şi lucrările practice cerute de noul regulament - acestea sporite ca număr - au fost grupate pe trei cicluri: primul numit cursul pregătitor, al doilea, cursul mediu, al treilea şi ultimul sursul superior.

Parcurgerea şi absolvirea întregului ciclu, după care urma întocmirea şi susţinerea proiectului de diplomă, cereau cel puţin doi ani de studiu.
La aplicarea practică a principiilor noii legi, interpretată într-un regulament foarte dezvoltat, a fost introdusă pentru lucrările de arhitectură şi desen ideea, luată după

modelul şcolii franceze, a concursurilor. Proiectele şi desenele cele mai bune erau, în măsura fondurilor disponibile, premiate cu bani [9], cele excepţionale, pe lângă premii, primeau notarea: menţiunea I-a, ceea ce echivala cu valoarea unui proiect şi jumătate şi medalie, care valora cît două proiecte. Metoda, aplicată cu discernământ, a constituit un bun mijloc de stimulare a talentelor şi a dat rezultate mulţumitoare.

Grigore Ionescu

[9] Pentru lucrările de relevee executate după diferite monumente din ţară, metoda premiilor (instituită cu scopul bine determnat de a da studenţilor, pa lîngă un stimulant şi posibilitatea de acoperire a cheltuielilor de deplasore şi de material didactic), fusese inaugurată încă din anul 1905, fără ca totuşi premiile să fi fost păstrate în acelaşi fel şi cu regularitate în toţi anii. Doua primii ocazionale cu fost date pentru cele mai bune proiecte executate cursul anilor 1909. 1910 şi 1911, unul de Ministerul Instrucţiunii (cîte 400 lei anual), altul de Şcoală 440 lei. În 1931 sînt instituite însă fonduri speciale, permanente, pentru premii: fondul I. şi E. Pompilian de 300.000 lei, cu un venit anual de 15.000 lei pentru trei premii; fundul Soc. Arhitecţilor Români de 100.000 lei, cu un venit anual de 5.000 lei pentru un premiu, ş.a. Din cauza deprecierii monedei, premiile acestea ajunseseră după 1944 aproape simbolice, iar ulterior, prin efectul stabilizării monetare, ele au fost zădărnicite.